श्रीमद्राजेन्द्राभ्युदयावली ग्रन्थाङ्क १७.

चतुर्विंशति दंडकविचार।

इसमें चोवीसदंडकोंपर छत्रीसद्वार उतारेगए हैं

जिसको

मुनि श्री यतीन्द्रविजयजीके पास शुद्ध कराकर

साध्वीजी–श्री मानसिरिजी तथा श्री मनोहरसिरिजी के सदुपदेश से.

जील्हे नीमाड, कुगसी निवासी

समस्त–श्राविकामंडली तरफसे मन्नालाल चोपड़ाने छपवाकर प्रकाशित किया.

मु० रतलाम.

प्रथमावृत्ति. प्रत ५०.

श्रीराजेन्द्र सं. ६, विक्रम सं. १९६९, सन् १९१२ ईस्वी.

अमदावाद.

श्री डायमंड ज्युबिली प्रिंटिंग प्रेसमें पारीख देवीदास छगनलाले छाप्युं.

की० चार आना.

समस्त–संसारी जीव चार गतीमां रहेला चोवीश दं[illegible]ने विषे परिभ्रमण करे छे, ते चोवीश दंडकोना नाम तथा भेद–

सात नारकीनो एक दंडक १, दश भवनपतिना दश दंडक ११, पांच थावरना पांच दंडक १६, विकलेंद्रियना तीन दंडक १९, तिर्यंच पंचेंद्रिय नो एक दंडक २०,मनुष्य पंचेंद्रिय नो एक दंडक २१, व्यन्तर, ज्योतिषी, अने वैमानिक देवोना त्रण दंडक २४ ।

नारकीना नाम अने गोत्र–

१ घमा (रत्नप्रभा) २ वंसा (शर्करप्रभा) ३ सेला (बालुकप्रभा) ४ अंजणा (पंकप्रभा) ५ रिट्ठा (धूमप्रभा) ६ मघा (तमःप्रभा) माघवई (तमस्तमःप्रभा)

भवनपतिना नाम–

१ असुरकुमार, २ नागकुमार, ३ सुवर्णकुमार, ४ विद्युतकुमार, ५ अग्निकुमार, ६ द्वीपकुमार, ७ उदधिकुमार, ८ दिशिकुमार, ९ वायुकुमार, १० स्तनितकुमार.

पृथिवीकायना गोत्र अने नाम–

१ सुन्ना, २ सुद्धा, ३ वालुया, ४ मणशिला, ५ सर्करा, ६ खरपुढवी ए गोत्र छे । इन्दी १, वभी २, सीपी ३, समुई ४, आवस्सी ५, ए थावरना नाम जाणवा ।

पृथिवीकाय ना भेद–

१ स्फटिकरत्न, २ मणिरत्न, ३ प्रवाला, ४ चंद्रकांतादिक रत्नोनी जाति, ५ हिंगलू, ६ हरताल, ७ मणशिल, ८ पारो, ९ सोनो, १० रूपो, ११ ताँबो, १२ लोहो, १३ जसत, १४ शीशो, १५ कथीर, १६ खडीमाटी, १७ हिरमची, १८ अरणेटो पाषाण, १९ पलेवो पाषाण, २० अभ्रकनी जाति, २१ तेजमतूरि, २२ खारनी माटी, २३ सुरमानी जाति, २४ अंजननी जाति, २५ लूणनी जाति, २६ पाषाणनी जाति, २७ माटीनी जाति.

अप्कायना भेद–

१ भूमीनो पाणी, २ आकाशनो पाणी, ३ ओशनो पाणी, ४ हिमनो पाणी, ५ गारनो पाणी, ६ नीली वनस्पतिना उपर रहेल बिंदुनो पाणी, ७ धूँअरनो पाणी, ८ घनोदधिनो पाणी.

तेउकायना भेद–

१ अंगारानी अग्नि, २ ज्वालानी अग्नि, ३ भोभरनी अग्नि, ४ उल्कापातनी अग्नि, ५ वज्रनी अग्नि, ६ बीजलीनी अग्नि, ७ कणियानी अग्नि.

वाउकायना भेद–

१ उद्भ्रामक वायु, २ मन्दवायु, ३ औत्कलिकवायु, ४ मांडलिक वायु, ५ मुखसुद्धवायु, ६ गुंजवायु, ७ घनवातवायु, ८ तनवातवायु.

वनस्पतिना भेद–

१ प्रत्येक वनस्पति अने साधारण वनस्पति.

साधारण वनस्पतिना भेद–

१ कंदनी जाति, २ अंकूरा, ३ कूंपलनी जाति, ४ पाँचवर्णनी नीलफूल, ५ सेवाळ, ६ भूमीफोड़ा, ७ नीलो आदो, ८ नीलो कचूरो, ९ नीली हलदी, १० गाजर, ११ मोथो, १२ बथुओ, १३ थेगी, (छोटी मोगरी) १४ पालखानी भाजी, १५ सनादी पत्रनी जाति, १६ कोमल फलनी जाति, १७ थूअरनी जाति, १८ कुँआरी, १९ गूगल, २० गडूची (तींदूरी) इत्यादि. जेमां नस १, संधि २, गोड ३, गांठ ४. अने छेद्योडी फरी ऊगे ५, ए पांच लक्षण होय तेने साधारण वनस्पति कहिये एथी भिन्न होय ते प्रत्येक ।

प्रत्येक वनस्पतिमां सात ठीकाणे जीव होय तेहना नाम–

१ गोड़मां, २ छालमां, ३ काष्ठमां, ४ पत्रमां, ५ फलमां, ६ फूलमां, ७ बीजमां, जे एक शरीरमां अनंता जीव होय ते साधारण वनस्पति, जे एक शरीरमां एक

जीव होय ते प्रत्येक वनस्पति, आमां ऊपर लख्या प्रमाणे सात ठेकाणे जीवनी असंख्यराशि जाणवी।

बेइंद्रियना भेद-

१ शंख, २ कोड़ा, ३ गींडोला, ४ जलोग, ५ अलसीया, ६ चंदनीया, ७ लारिया, ८ मेहरि, ९ क्रमीयानी जाति, १० पाणीना पूरा, ११ मात्रीबीहक, इत्यादि।

तेइंद्रियना भेद-

१ कानखजूरा, २ माँकण, ३ जूं, ४ कीडीनी जाति, ५ उदेही, ६ मकोड़ानी जाति, ७ इल्लीनी जाति, ८ घीमेलकीडी, ९ सावा, (चरमजूं) १० गोगीड़ा, ११ गदहिया, १२ बिष्ठाना कीडा, १३ गोबरना कीडा, १४ धनेरिया, १५ कुंथुंनी जाति, १६ गोपालिका, १७ इन्द्रगोप. (ममोलिया) इत्यादि.

चउरिंद्रियना भेद-

१ वीछू, २ ढींकुण, ३ भमरा, ४ भमरी, ५ तीड, ६ माखी, ७ डाँस, ८ मच्छर, ९ पतंगीया, १० कंसारी, ११ खड़माकड़ी, कोलिवड़ा (कलांतरो—मोटी मांकणी)

तीर्यंचपंचेंद्रियना भेद-

१ जलचर—मच्छ, माछली, मगरमच्छ, काचबो, जलहस्ति इत्यादि.

२ थलचर-चतुष्पद, गाय, भेंस, घोडा, ऊँट, आदि.

३ खेचर—हंस, मोर, सारस, पोपट, वगेरा. **रोमज**—पंखी जाणवा, तथा **चर्मपक्षी**—ते चर्मचीटिका, चामाचिड़ी, वड़वागुल आदि। समुद्रपक्षी अने वितत पक्षी, आ बे जातना पक्षी अढाई द्वीपना बाहिर जाणवा.

४ उरपरिसर्प—ते सांपनी जाति.

५ भुजपरिसर्प—नोलियो, भूँगर, चंदनगो, अने पाटलागो इत्यादि आ पांच गर्भज अने पांच समूर्च्छिम मली तिर्यंच पंचेंद्रियना दस भेद जाणवा.

मनुष्यना भेद-

१ कर्मभूमी, २ अकर्मभूमी, अने ३ अंतरद्वीप.

कर्मभूमीना भेद-

पांच भरत, पांच ऐरवत, पांच महाविदेह, एवं १५ थया.

अकर्म भूमिना भेद-

५ हैमवन्त, ५ ऐरण्यवन्त, ५ हरिवर्ष, ५ रम्यक् वर्ष, ५ देवकुरु, ५ उत्तरकुरु, एवं ३० थया.

अन्तर द्वीपना ५६ भेद-

एकोरुक १, हयकरण २, आदर्शमुख ३, अश्व मुख ४, अश्वकरण ५, उल्कामुख ६, घनदन्त ७, आ-भाषिक ८, गजकर्ण ९, मीढमुख १०, अस्थिमुख ११, हरिकर्ण १२, मेघमुख १३, लष्टदन्त १४, वैषाणिक १५, गोकरण १६, आयामुख १७, सिंहमुख १८, विद्युत्कर्ण १९, विद्युन्मुख २०, निगूढदन्त २१, लाङ्गूलक २२, शष्कुलिक २३, गोमुख २४, व्याघ्रमुख २५, करणप्रावर्ण २६, विद्युदन्त २७, शुद्धदन्त २८, आ २८ द्वीपो हिमवन्त पर्वतनी दाढाँ ऊपर आवेल छे, अने एज नामना २८ द्वीप सिखरी पर्वतनी दाढाँ ऊपर आ-वेल छे, बेइ मली ५६ द्वीप थया.

देवोना चार भेद-

भवनपति १, व्यन्तर २, ज्योतिषी ३, वैमानिक ४, भवनपतिना भेद पेला लखाइ गयेल छे अने बाकीना भेदो लखिये छैये.

व्यन्तरना बे भेद-

व्यन्तरीक १, अने बाणव्यन्तरीक २.

व्यन्तरना ८ भेद-

पिशाच १, भुत २, यक्ष ३, राक्षस ४, किन्नर ५, किंपुरिस ६, महोरग ७, गांधर्व ८.

बाणव्यन्तरना ८ भेद-

अणपान्नि १, पणपान्नि २, ऋषिवादी ३, भतवादी ४, कन्दी ५, महाकंदी ६, कोहंड ७, पतंगनिकाय ८.

परमाधामीना नाम-

अम्ब १, अम्बरिसी २, श्याम ३, सबल ४, रुद्र ५, उपरुद्र ६, काल ७, महाकाल ८, असीपत्र ९,

धनुष १०, कुम्भी ११, वालु १२, वेतरणी १३, खरस्वर १४, महाघोष १५.

तिर्यग्‌जृंभगदेवोना १० भेद–

अन्नजृंभगा १, पानजृंभगा २, वस्त्रजृंभगा ३, लेणजृंभगा ४, पुष्पजृंभगा ५, फळजृंभगा ६, पुष्पफल जृंभगा ७, सयणजृंभगा ८, विद्याजृंभगा ९, अवियत्त जृंभगा १० ।

ज्योतिषीना ५ भेद–

चन्द्र १, सूर्य २, ग्रह ३, नक्षत्र ४, तारा ५.

वैमानिक देवना २ भेद–

कल्प–ते बार देवलोकना १, अने कल्पातीत–ते ग्रैवेयक अने अनुत्तर विमानना २ ।

देवलोकना बार भेद–

सौधर्म देवलोक १, ईशान देवलोक २, सनत्कुमार देवलोक ३, माहेन्द्र देवलोक ४, ब्रह्म देवलोक ५, लान्तक देवलोक ६, शुक्र देवलोक ७, सहस्रार देवलोक ८, आनत देवलोक ९, प्राणत देवलोक १०, आरण देवलोक ११, अच्युत देवलोक १२ ।

ग्रैवेयकना ९ भेद–

सुदर्शन १, सुप्रतिबद्ध २, मनोरम ३, सर्वतोभद्र ४, विशाळ ५, सौम्य ६, सुमनस ७, प्रीतिकर ८, आदित्य ९ ।

अनुत्तरना ५ भेद.

विजय १, विजयंत २, जयन्त ३, अपराजित ४, सर्वार्थसिद्ध ५ ।

लोकान्तिक देवना ९ भेद–

सारस्वत १, आदित्य २, वह्नि ३, वरुण ४, गर्दतोय ५, तुषित ६, अव्याबाध ७, आग्नेय ८, अरिष्ट ९ ।

किल्बिषी देवना ३ भेद–

तीनपल्योपमिया १, तीनसागरोपमिया २, तेरेसागरोपमिया ३ ।

इति श्री जीवविचार–प्रकरणान्तर्गत–
जीवभेद–निरूपणं समाप्तम् ।

हवे प्रत्येक दंडके छत्रीश द्वारना नाम भेद सहित कहे छे—

१ **शरीरद्वार**—औदारिक १, वैक्रिय २, आहारक ३, तैजस ४, कार्मण ५.

२ **अवगाहनाद्वार**—ते प्रत्येक दंडके जघन्य तथा उत्कृष्ट ए बे भेदे शरीरनो प्रमाण कहेवुं.

३ **संघयणद्वार**—वज्रऋषभ नाराच १, ऋषभनाराच २, नाराच ३, अर्द्धनाराच ४, कीलिका ५, छेवट्ठो ६.

४ **संज्ञाद्वार**—आहार १, भय २, मैथुन ३, परिग्रह ४, तथा—क्रोध ५, मान ६, माया ७, लोभ ८, लोक ९, ओघ १० अथवा—सुख ११, दुःख १२, मोह १३, दुगंछा १४, शोक १५, धर्म १६.

५ **संस्थानद्वार**—समचउरंस १, न्यग्रोधसंस्था० २, सादि ३, कुब्ज ४, वामन ५, हुंडक ६.

पाँच इन्द्रियोना संस्थान—स्पर्शेन्द्रियनो नाना प्रकारनो १, रसेंद्रियनो खुरपा सरिखो २, घ्राणेंद्रियनो अचंता वृक्ष सरिखो ३, चक्षुरिंद्रियनो मसूरनी अर्द्ध दाल सरिखो (अर्द्धचंद्राकारे) ४, श्रोत्रेन्द्रियनो कल्पवृक्षना फूल सरिखो ५.

६ **कषायद्वार**—क्रोध १, मान २, माया ३, लोभ ४.

७ **लेश्याद्वार**—कृष्ण १, नील २, कापोत ३, तेजो ४, पद्म ५, शुक्ल ६.

८ **इंद्रियद्वार**—स्पर्शेंद्रिय १, रसेंद्रिय २, घ्राणेंद्रिय ३, चक्षुरिंद्रिय ४, श्रोत्रेंद्रिय ५.

९ **समुद्घातद्वार**—वेदना १, कषाय २, मरण ३, वैक्रिय ४, तैजस ५, आहारक ६, केवलि ७.

१० **दृष्टिद्वार**--सम्यग्दृष्टि १, मिथ्यादृष्टि २, मिश्रदृष्टि ३.

११ **दर्शनद्वार**—चक्षुदर्शन १, अचक्षुदर्शन २, अवधिदर्शन ३, केवलदर्शन ४.

१२ **ज्ञानद्वार**—मतिज्ञान १, श्रुतज्ञान २, अवधिज्ञान ३, मनःपर्यवज्ञान ४, केवलज्ञान ५ । तथा—मतिअ-

ज्ञान १, श्रुतअज्ञान २, विभंगज्ञान ३, एवं ८ थया.

१३ **योगद्वार**–सत्य मनोयोग १, असत्य मनोयोग २, सत्यामृषामनो योग ३, असत्यामृषामनो योग ४, सत्य वचनयोग ५, असत्य वचनयोग ६, सत्यामृषा वचनयोग ७, असत्यामृषा वचनयोग ८, औदारिक काययोग ९, आदारिक मिश्र काययोग १०, वैक्रिय काययोग ११, वैक्रिय मिश्र काययोग १२, आहारक काययोग १३, आहारक मिश्र काययोग १४, कार्मण काययोग १५.

१४ **उपयोगद्वार**–मतिज्ञान १, श्रुतज्ञान २, अवधिज्ञान ३, मनःपर्यवज्ञान ४, केवळज्ञान ५, मतिअज्ञान ६, श्रुतअज्ञान ७, विभंगज्ञान ८, चक्षुदर्शन ९, अचक्षुदर्शन १०, अवधिदर्शन ११, केवळदर्शन १२.

१५ **उपपातद्वार**–ते प्रत्येक दंडकने विषे एक समयमां केटला जीव आवी उपजे तेहनी जघन्य तथा उत्कृष्टथी संख्या कहेवी.

१६ **च्यवनद्वार**–ते प्रत्येक दंडकने विषे एक समय मां केटला जीव चवे? तेहनी जघन्य तथा उत्कृष्टथी संख्या कहेवी.

१७ **आयुष्यद्वार**–ते चार गती आश्रयी चार प्रकारे छे, तेमां कया कया दंडके केटलुं केटलुं आयुष्य छे ? तेनुं प्रमाण कहेवुं.

१८ **पर्याप्तिद्वार**–आहार १, शरीर २, इंद्रिय ३, स्वासोच्छ्वास ४, भाषा ५, अने मन ६.

१९ **दिग्आहारद्वार**–अधोदिशि १, ऊर्ध्वदिशि २, पूर्वदिशि ३, पश्चिमदिशि ४, दक्षिणदिशि ५, उत्तरदिशि ६.

२० **संज्ञाद्वार**–दीर्घकालिकी १, हितोपदेशिकी २, दृष्टिवादोपदेशिकी ३.

२१ **गतिद्वार**–ते कया दंडकनो जीव मरीने कया कया दंडकमां जाय ? ते कहेवुं.

२२ **आगतिद्वार**–तेकया दंडकने विषे कया दंडकना जीव आवी उपजे ? ते कहेवुं.

२३ **वेदद्वार**–पुरुषवेद १, स्त्रीवेद २, नपुंसकवेद ३.

२४ **अल्पबहुत्त्वद्वार**–ते कया कया दंडकना जीव कया कया दंडकथी ओछा अधिका छे.

२५ **भवनद्वार**–ते प्रत्येक दंडकने विषे भवनोनी संख्या कहेवी.

२६ **विरहकालद्वार**–ते अमुक दंडके जघन्य तथा उत्कृष्टथी अमुक कालपर्यंत कोई जीव मरे नहीं अथवा उपजे नहिं तेनो विचार कहेवुं.

२७ **गुणठाणाद्वार**–मिथ्यात्व १, सास्वादन २, मिश्र ३, अविरतिसम्यग्दृष्टि ४, देशविरति ५, प्रमत्त ६, अप्रमत्त ७, अपूर्वकरण ८, अनिवृत्ति ९, सूक्ष्मसंपराय १०, उपशांतमोह ११, क्षीणमोह १२, सयोगी केवली १३, अयोगी केवली १४.

२८ **प्राणद्वार**–स्पर्शेंद्रिय १, रसेंद्रिय २, घ्राणेंद्रिय ३, चक्षुरिंद्रिय ४, श्रोत्रेंद्रिय ५, कायबळ ६, वचनबळ ७, मनोबल ८, स्वासोच्छ्वास ९, आयु १०.

२९ **संयती–त्रिभंगीद्वार**–संयती १, व्रति २, पच्चक्खाणी ३, पंडिया ४, संबुडा ५, जागरा ६, धम्मिया ७, धम्मविवसाइया ८ ॥ १ ॥

असंयती १, अव्रति २, अपच्चक्खाणी ३, बाळा ४, असंबुडा ५, च्युता ६, अधम्मिया ७, अधम्मविवसाइया ८, ॥ २ ॥

संयतासंयती १, व्रताव्रती २, पच्चक्खाणापच्चक्खाणी ३, बाला पंडिया ४, संबुडा असंबुडा ५, च्युताजागरा ६, धम्माधम्मिया ७, धम्माधम्मविवसाइया ८. ॥ ३ ॥

३० **आहारद्वार**–सचित्ताहार १, अचित्ताहार २, मिश्रआहार ३.

३१ **आहारजातिद्वार**–ओजाहार १, लोमाहार २, कवलाहार ३.

३२ **आहारेच्छाद्वार**–ते प्रत्येक दंडकवालाने जघन्य तथा उत्कृष्टथी केटले काले आहार लेवानी इच्छा थाय तेहनो विवरो कहेवुं.

३३ **कायस्थितिद्वार**–ते प्रत्येक दंडकवालाने पोतानी कायाने विषे अनुक्रमे उपजवुं केटली वार थाय तेनो काल प्रमाण कहेवुं.

३४ **योनिद्वार**–ते प्रत्येक दंडकने विषे जीवायोनिनी संख्यानो विचार कहेवुं.

३५ **कुलकोटीद्वार**–ते प्रत्येक दंडकमां केटला लाख कुल कोटी छे तेनो प्रमाण कहेवुं.

३६ **पदवीद्वार**–चक्ररत्न १, छत्ररत्न २, दंडरत्न ३, चर्मरत्न ४, खड्गरत्न ५, मणिरत्न ६, कांगणीरत्न ७, सेनापतिरत्न ८, गाथापतिरत्न ९, वार्द्धिकरत्न १०, प्रोहितरत्न ११, अश्वरत्न १२, हस्तिरत्न १३, स्त्रीरत्न १४, चक्रवर्ती १५, वासुदेव १६, बलदेव १७, तीर्थंकर १८, केवली १९, साधु २०, श्रावक २१, मंडलीक २२, सम्यक्त्वदृष्टि २३.

ए प्रमाणे छत्रीसद्वारना नाम भेदसहित कह्या

हवे पूर्वोक्त चोवीश–दंडक मां प्रत्येक दंडके ए छत्रीश द्वार कहिये छैये–

१ तिहां प्रथम सात–नारकी ना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे–

१ शरीरद्वार आश्रयी–वैक्रिय, तैजस अने कार्मण, ए त्रण शरीर होय.

२ अवगाहनाद्वार आश्रयी–भवधारणीय शरीर जघन्यथी मांडी उत्कृष्ट पांचसौ धनुष्य सुधी होय, तथा उत्तर वैक्रिय शरीर तेथी बमणुं होय, तेमां जघन्यथी साड़ा पन्नर धनुष्य ने बार अंगुल. अने उत्कृष्टुं

एक हजार धनुष्य होय, उपजतां भवधारणीय अङ्गुलनो असंख्यातमो भाग होय अने उत्तर वैक्रिय अंगुलनो संख्यातमो भाग होय.

३ संघयणद्वार आश्रयी–नारकीने संघयण नथी, असंघयणी छे.

४ संज्ञाद्वार आश्रयी–संज्ञा दश पण होय, अथवा सोल होय.

५ संस्थानद्वार आश्रयी–नारकीने १ हुंडक संस्थान होय.

६ कषायद्वार आश्रयी–क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ लेश्याद्वार आश्रयी–नारकीने कृष्ण, नील अने कापोत ए त्रण लेश्या होय.

८ इन्द्रियद्वार आश्रयी–इन्द्रियो पांच होय.

९ समुद्घातद्वार आश्रयी–वेदना, कषाय, मरण, अने वैक्रिय ए चार समुद्घात होय.

१० दृष्टिद्वारआश्रयी–सम्यक्त्वादिक त्रण दृष्टि होय. सम्यक्त्व, मिथ्यात्व अने मिश्र.

११ दर्शनद्वार आश्रयी–चक्षुदर्शन, अचक्षुदर्शन, अने अवधिदर्शन, ए त्रण दर्शन होय.

१२ ज्ञानाज्ञानद्वार आश्रयी–मत्यादि त्रण ज्ञान तथा त्रण अज्ञान होय.

१३ योगद्वार आश्रयी–मनना चार योग, वचनना चार योग, कायाना त्रण योग, वैक्रिय काययोग, वैक्रियमिश्र काययोग अने कार्मण काययोग, ए सर्व मलीने अगीयार योग होय.

१४ उपयोग आश्रयी–प्रथमना त्रण ज्ञान, त्रण अज्ञान अने चक्षुरादिक त्रण दर्शन, सर्व मलीने नव होय.

१५ उपपात आश्रयी–एक समयमां जघन्यथी एक, बे, त्रण, जीव ऊपजे अने उत्कृष्टथी संख्याता, असंख्याता, जीव पण उपजे.

१६ चवनद्वार आश्रयी–उपपातनी परे चवनद्वार पण समझवुं. एटले जेम उपजे तेमज चवे.

१७ आयुष्यद्वार आश्रयी–जघन्यथी दशहजार वर्ष अने उत्कृष्ट तेंत्रीश सागरोपमायु जाणवुं.

१८ पर्याप्तिद्वार आश्रयी–छे होय परंतु भाषा अने मन ए बे पर्याप्ति साथेज ऊपजे तेथी प्रकारान्तरे पांच पर्याप्ति पण कहेवाय.

१९ आहारद्वार आश्रयी–छः दिशीनो लिये छे.

२० संज्ञाद्वार आश्रयी दीर्घकालिकी संज्ञा एकज होय.

२१ गतिद्वार आश्रयी–चवीने गर्भज मनुष्य तथा गर्भज तिर्यंच ए बे दंडकमां जाय.

२२ आगतिद्वार आश्रयी–तिर्यंच पञ्चेन्द्रिय तथा गर्भज मनुष्य ए बे दंडकना जीवो नारकीमां आवी ऊपजे.

२३ वेदद्वार आश्रयी–नारकी ने एक नपुंसकवेद होय.

२४ अल्पबहुत्वद्वारमां–सर्वथकी थोड़ा सातमी नरक पृथिवीना नारकी जाणवा, पछी अल्पपाप ना सेवनार घणा माटे ते थकी छट्ठीना असंख्यात गुणा अधिक, ते थकी पाँचमी ना असंख्यात गुणा अधिक, ते थकी चोथीना असंख्यातगुणा अधिक, ते थकी तीसरीना असंख्यातगुणाधिक, ते थकी बीजीना असंख्यातगुणाधिक, ते थकी पहेलीना असंख्यातगुणाधिक जाणवा ।

२५ भवनद्वार आश्रयी–साते नरक पृथिवी ना मली ओगणपचास प्रतर अने चौराशी लाख नरकावासा जाणवा ।

२६ विरहकालद्वार मां–जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो छ महिना नो विरह जाणवो, प्रथम नरके जघन्य एक समय उत्कृष्टो चोवीसमुहूर्त्त, बीजीमां सात दिवस, त्रीजीमां पंदर दिवस, चौथीमां एकमास, पाँचमीमां बेमास, छट्ठीमां चार मास, अने सातमीमां छ मास, तथा जघन्यथी सर्वमां एक समय.

२७ गुणठाणाद्वार मां–गुणठाणा प्रथम ना चार लाभे.

२८ प्राणद्वार मां–नारकीने दश प्राण जाणवा.

२९ संयतिद्वार आश्रयी–असंयती, अव्रती, अपच्चक्खाणी, बाला, असंवुडा, च्युता, अधार्मिक अने अधर्म व्यवसायिका, ए आठ भांगा होय.

३० आहारद्वार आश्रयी–नारकीना जीवो एकज अचित्त आहार लिये.

३१ आहारजाति द्वार आश्रयी–नारकीने ओजाहार अने लोमाहार ए वे रीते आहार लेवानुं होय.

३२ आहारेच्छाद्वार आश्रयी–साते नरक पृथ्वीना नारकी ने जघन्यथी एक समये अने उत्कृष्ट अंतर मुहूर्त्ते आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थितिद्वार आश्रयी–जेटली भवस्थिति होय. तेटलो काळ कायस्थिति पण जाणवी. कारण के नरकना जीव मरी फरी नरकमां न जाय.

३४ योनीद्वार आश्रयी–नारकीना जीवोनी चार लाख योनि उपजवानी जाणवी.

३५ कुलकोटीद्वार आश्रयी–नारकीना जीवोनी पचीस-लाख कुलकोटी जाणवी.

३६ पदवीद्वार आश्रयी–पहेली नरक थी आव्यो एकेन्द्रियनी सात पदवी विना १६ पदवी पामे। बीजी नरक थी आव्यो सातपूर्वोक्त अने चक्रवर्त्ती ए आठ विना १५ पदवी पामे। त्रीजी नरक थी आव्यो आठपूर्वोक्त अने वासुदेव १, बळदेव २, ए दश विना १३ पदवी पामे। चोथी नरक थी आव्यो दशपूर्वोक्त अने तीर्थंकर एवं ११ विना १२ पदवी पामे। पांचमी नरक थी आव्यो अगीयार तो पूर्वोक्त अने केवली एवं बार विना ११ पदवी पामे। छट्ठी नरकनो आव्यो साधु-विना १० पदवी पामे। सातमी नरक थी आव्यो अश्वरत्न १, हस्तीरत्न २, सम्यग्दृष्टी ३, एवं त्रण पदवी पामे।

હવે દશ ભવનપતિના દશ દંડકને વિષે છત્રીશ દ્વાર કહે છે—

૧ શરીરદ્વાર આશ્રયી—વૈક્રિય, તૈજસ અને કાર્મણ, એ ત્રણ શરીર હોય.

૨ અવગાહનાદ્વાર આશ્રયી—ઉપજતી વખત અંગુલનો અસંખ્યાતમો ભાગ શરીર હોય, પછી ઉત્કૃષ્ટ સાત-હાથનો શરીર હોય, અને ઉત્તર વૈક્રિય કરે તો એકલાખ યોજન સુધી કરે.

૩ સંઘયણ આશ્રયી—દેવો ને કોઈ પણ સંઘયણ નથી અસંઘયણી છે માટે.

૪ સંજ્ઞા આશ્રયી—દશ અથવા સોલ સંજ્ઞા હોય.

૫ સંસ્થાન આશ્રયી—દેવોને એકજ સમચતુરસ્ર સં-સ્થાન હોય.

૬ કષાય આશ્રયી—ક્રોધાદિક ચારે કષાય હોય.

૭ લેશ્યા આશ્રયી—કૃષ્ણ, નીલ, કાપોત, અને તેજો, એ ચાર લેશ્યા હોય.

૮ ઇંદ્રિય આશ્રયી—પાંચ ઇંદ્રિયો હોય.

૯ સમુદ્ઘાત આશ્રયી—વેદના, કષાય, મરણ, વૈક્રિય અને તૈજસ, એ પાંચ સમુદ્ઘાત હોય.

૧૦ દૃષ્ટિદ્વાર આશ્રયી—સમ્યક્ત્વ, મિથ્યાત્વ અને મિશ્ર એ ત્રણ દૃષ્ટિ હોય.

૧૧ દર્શનદ્વાર આશ્રયી—ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન, અને અવધિદર્શન એ ત્રણ હોય.

૧૨ જ્ઞાનાજ્ઞાનમાં—પ્રથમનાં ત્રણ જ્ઞાન અને ત્રણ અજ્ઞાન હોય.

૧૩ યોગ આશ્રયી—નારકીની પેરે ચાર મનના, ચાર વચનના, અને ત્રણ કાયાના મલીને અગીયાર યોગ હોય.

૧૪ ઉપયોગદ્વાર આશ્રયી—પ્રથમના ત્રણ જ્ઞાન, ત્રણ અજ્ઞાન અને પ્રથમના ત્રણ દર્શન, એ રીતે નવ ઉપ-યોગ હોય.

१५ उपपात आश्रयी—जघन्यथी एक समयमां एक, बे, त्रण, उपजे अने उत्कृष्ट पणे संख्याता अथवा असंख्याता पण उपजे.

१६ उपजवानी पेरे च्यवनद्वार पण जाणवुं.

१७ आयुष्यद्वार आश्रयी, जघन्यथी दशहजार वर्ष, अने उत्कृष्ट, एकसागरोपम जांजेरुं आयुष्य जाणवुं.

१८ पर्याप्ति छ होय परन्तु भाषा अने मन, ए बे पर्याप्ति साथे होय, तेथी प्रकारान्तरे पांच पण कहेवाय.

१९ आहार आश्रयी—भवनपति देवो छए दिशिनो आहार लिये छे.

२० संज्ञा आश्रयी—एक दीर्घकालिकी संज्ञा होय.

२१ च्यवीने मनुष्य, तिर्यंच पञ्चेन्द्रिय, पृथ्वीकाय, अप्काय अने वनस्पतिकाय, ए पांच दंडकने विषे जाय.

२२ एक गर्भज मनुष्य अने बीजा तिर्यंच पंचेंद्रिय, ए बे दंडक वाळा जीव आवी भवनपतिनी दशे निकायने विषे उपजे.

२३ वेद आश्रयी—पुरुषवेद अने स्त्रीवेद, ए बे होय.

२४ अल्पबहुत्वमां सौधर्मदेवलोकनी देवीयो थकी असंख्यातगुणा अधिका छे.

२५ भवनद्वारमां दशे निकायना वीश इंद्रना भवननी संख्या ७७२००००० सातक्रोड अने बहोत्तर लाख छे.

२६ विरहकाल आश्रयी—जघन्यथी एक समय अने उत्कृष्टो चोवीसमुहूर्त्त जाणवो.

२७ गुणठाणा आश्रयी—प्रथमना चार होय.

२८ प्राणद्वार आश्रयी—एमने दशे प्राण होय.

२९ संयतीना ८ भांगा नारकीनी पेरे जाणवा.

३० आहार आश्रयी—अचित्ताहार लिये.

३१ ओजाहार अने लोमाहार बे जातिनो आहार करे.

३२ दशहजार वर्षना आयुष्य वाळाने चोथभक्ते आहारनी इच्छा उपजे, पल्योपमना आयुष्य वाळाने दिवसपृथक्त्वे आहारनी इच्छा उपजे, एक साग-

रोपम आयु वाला ने एक हजार वर्षे आहारनी इच्छा उपजे, सागरोपम जाजेरा आयुष्य वाला ने हजार वर्ष जाजेरे आहारनी इच्छा उपजे.

३३ भवनपति मरीने भवनपति न थाय माटे जेटली भवस्थिति होय, तेटलीज एमनी कायस्थिति पण जाणवी.

३४ भवनपति, व्यंतर, ज्योतिषी अने वैमानिक ए चारे निकायना देवोनी चार लाख योनी उपजवानी कही छे.

३५ ए देवोना तेरे दंडकने विषे छव्वीस लाख कुळ-कोटी जाणवी.

३६ भवनपति ना दश दंडक मांहे थी आव्यो तीर्थं-कर १, वासुदेव २, एवं बे पदवी विना २१ शेष पदवी पामे ।

१२ हवे बारमां पृथ्वीकायना दंडक ने विषे छत्रीशद्वार कहे छे—

१ औदारिक, तैजस अने कार्मण, ए त्रण शरीर होय.

२ अवगाहना जघन्य तथा उत्कृष्टी अंगुलनो असं-ख्यातमो भाग होय.

३ एक छेवटुं संघयण होय.

४ संज्ञा—आहार, भय, मैथुन, अने परिग्रह, ए चार अथवा दश होय. सुख दुखा ६ संज्ञा न होय.

५ एक हुंडकसंस्थान मसूरने आकारे होय.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ अपर्याप्ताने प्रथमनी चार लेश्याओं होय, अने पर्याप्ताने कृष्ण,नील अने कापोत,ए त्रण लेश्या होय.

८ इंद्रियद्वारे एक स्पर्शेंद्रियज होय.

९ समुद्घातद्वार आश्रयी—वेदना, कषाय अने मरण

एत्रण समुद्घात होय.

१० दृष्टिआश्रयी–एक मिथ्यादृष्टि होय.

११ दर्शनआश्रयी–एक अचक्षुदर्शन होय.

१२ ज्ञानाज्ञानद्वार आश्रयी–मति अज्ञान अने श्रुत अज्ञान ए बे अज्ञान होय.

१३ योगद्वार आश्रयी–औदारिककाययोग, औदारिकमिश्रकाययोग अने कार्मणकाययोग ए त्रण योग होय.

१४ मति अज्ञान तथा श्रुत अज्ञान अने अचक्षुदर्शन, ए त्रण उपयोग होय.

१५ उपपातद्वार आश्रयी–एक समयमां असंख्याता पृथ्वीकायना जीव उपजे.

१६ एक समयमां असंख्याता जीव चवे.

१७ आयुद्वार आश्रयी–जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्ट बावीशहजार वर्षनुं आयुष्य जाणवुं.

१ सुन्हानुं एक हजार वर्षनो आयु.

२ सुद्धानुं बार हजार वर्षनो आयु.

३ बालुका नुं चउद हजार वर्षनो आयु.

४ मणसिलनुं सोळ हजार वर्षनो आयु.

५ शर्करानुं अढार हजार वर्षनो आयु.

६ खरपुढवीनुं बावीश हजार वर्षनो आयु.

१८ आहार, शरीर, इंद्रिय अने स्वासोच्छ्वास ए चार पर्याप्ति होय.

१९ आहारद्वार आश्रयी–त्रण, चार, पाँच अथवा छ दिशिनो आहार लिये.

२० त्रण संज्ञा माहेली कोई पण संज्ञा ए दंडके न होय.

२१ पृथिवीकाय मरीने पांच स्थावर ना पांच दंडक तथा विकलेंद्रिय ना त्रण दंडक, पंचेंद्रिय तिर्यंचनो १ दंडक अने मनुष्यनो एक दंडक ए दश दंडकमां जाई उपजे.

२२ नारकी वर्जीने बाकी त्रेवीसे दंडकना जीव पृथ्वीकायाना दंडकमां आवी उपजे.

२३ वेदद्वारे—एकज नपुंसक वेद होय परंतु स्त्री अने पुरुष ए बे वेद एमां नथी.

२४ अल्पबहुत्त्वमां—त्रींद्रिय थकी पृथिवीकायिया जीव अधिक छे.

२५ भवनद्वारे—पृथ्वीकायमां भवन नथी.

२६ ए दंडकने विषे विरहकाल पण नथी.

२७ ए दंडकने विषे एकज मिथ्यात्व गुणठाणुं लाभे केमके सर्व मिथ्यादृष्टि छे.

२८ स्पर्शेंद्रिय, कायबल, श्वासोच्छ्वास अने आयु, ए चार प्राण होय.

२९ नारकीनी पेरे संयतीना आठों भाँगा होय.

३० सचित्तादिक त्रणे प्रकारनो आहार लिये.

३१ ओज अने लोमे करी आहार लिये.

३२ समय समय आहारनी इच्छा उपजे.

३३ सूक्ष्म पृथिवीकायनी कायस्थिति—जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्टी असंख्याती उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणी कालनी जाणवी, बादर पृथिवीकायनी कायस्थिति जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्टी सित्तेर कोड़ाकोड़ी सागरोपमनी जाणवी.

३४ जीवायोनी आश्रयी—सातलाख योनि जाणवी.

३५ कुलकोटीद्वारे—बारेलाख कुलकोडी जाणवी.

३६ पदवी आश्रयी—तीर्थंकर १, चक्रवर्त्ती २, वासुदेव ३, बलदेव ४, ए चार विना १९ पदवी पामे।

१३ हवे तेरमां अप्कायना दंडकने विषे छत्रीश द्वार कहे छे—

१ शरीरद्वार आश्रयी—औदारिक, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.

२ जघन्य अने उत्कृष्टी अवगाहना अंगुलनो असंख्यातमो भाग होय.

३ संघयणद्वारे—एक छेवटुं संघयण होय.

४ संज्ञा—चार अथवा दश होय.

५ हुंडकसंस्थान पाणीना पर्पोटाने आकारे होय.

६ क्रोधादिक चारे कषाय, ए दंडके होय.

७ अपर्याप्ताने प्रथमनी चार लेश्या होय, अने पर्याप्ताने प्रथमनी कृष्ण, नील, अने कापोत ए त्रण लेश्या होय.

८ एक स्पर्शेंद्रियज होय एकेंद्रिय छे माटे.

९ समुद्घात आश्रयी–वेदना, कषाय, अने मरण ए त्रण समुद्घात होय.

१० दृष्टिद्वारमां एकज मिथ्या दृष्टि होय.

११ दर्शनद्वारमां एक अचक्षुदर्शन होय.

१२ मति अने श्रुत ए बे अज्ञान होय.

१३ योगद्वार आश्रयी–औदारिककाययोग, औदारिक मिश्रकाययोग, अने कार्मणकाययोग ए त्रण योग होय.

१४ मति अज्ञान, श्रुत अज्ञान अने अचक्षुदर्शन, ए त्रण उपयोग होय.

१५ एक समयमां असंख्याता जीव उपजे.

१६ एक समयमां असंख्याता मरण पामे.

१७ जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्ट सातहजार वर्षायु होय.

१८ पर्याप्ति–आहार, शरीर, इंद्रिय अने श्वासोच्छ्वास ए चार होय.

१९ आहार आश्रयी–त्रण, चार, पांच अथवा छः दिशिनो आहार लिये.

२० दीर्घकालादिक कोई पण संज्ञा न होय.

२१ ए दंडकवाळा जीव पण पृथिवीकायनी पेरे दश दंडक ने विषे जाय.

२२ एक नारकी वर्जी बाकी त्रेवीस दंडकना जीवो अप्कायमां आवी उपजे.

२३ वेदआश्रयी एकज नपुंसक वेद होय.

२४ अल्पबहुत्त्वमां पृथिवीकायथी अप्कायिक जीव अधिक छे.

२५ भवनद्वारमां–अप्कायने भवन नथी.

२६ विरहकाळ पण नथी.

२७ एकज मिथ्यात्व गुणठाणुं लाभे.

२८ पृथिवीकायनी पेरे चार प्राण होय.

२९ संयतीना आठ भांगा नारकीने पेरे जाणवा.

३० सचित्तादिक त्रणे प्रकारनो आहार लिये.

३१ ओज अने लोमे करी आहार लिये.

३२ समय समय प्रति आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थिति पृथिवीकायनी पेरे जाणवी.

३४ सातलाख जीवा योनि जाणवी.

३५ सातलाख कुलकोडी जाणवी.

३६ तीर्थंकर १, चक्रवर्त्ती २, वासुदेव ३, बलदेव ४, आ चार विना १९ पदवी पामे।

१४ हवे तेऊकायना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे—

१ शरीर आश्रयी—औदारिक, तैजस, अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.

२ जघन्य तथा उत्कृष्ट अवगाहना अंगुलन असंख्यातमे भागे होय.

३ एकज छेवट्ठुं संघयण होय.

४ संज्ञा चार अथवा दश होय.

५ हुंडक संस्थान सुईनी अणीनी आकारे होय.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ कृष्ण, नील, अने कापोत ए त्रण लेश्या होय.

८ एकज स्पर्शेंद्रिय होय.

९ प्रथमनी त्रण समुद्घात होय.

१० एकज मिथ्यादृष्टि होय.

११ एकज अचक्षुदर्शन होय.

१२ मति अने श्रुत ए बे अज्ञान होय.

१३ औदारिक काययोग, औदारिक मिश्र काययोग अने कार्मण काययोग ए त्रण योग होय.

१४ प्रथमना बे अज्ञान अने अचक्षुदर्शन ए त्रण उपयोग होय.

१५ एक समयमां असंख्याता जीव उपजे.

१६ एक समयमां असंख्याता जीव चवे.

१७ जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्ट त्रण अहोरात्रिनुं आयुष्य होय.

१८ प्रथमनी चार पर्याप्ति होय.

१९ आहार आश्रयी–त्रण, चार, पांच अथवा छः दिशिनो आहार लिये.

२० दीर्घकालादिक त्रणे संज्ञा रहित होय.

२१ मरीने पाँचस्थावर, त्रणविकलेंद्रिय, अने एक तिर्यंच पंचेंद्रियनो दंडक मळीने नव दंडकने विषे जाय.

२२ एमां देव तथा नारकी विना दश दंडकना जीवो आवी उपजे.

२३ एमां एकज नपुंसक वेद होय.

२४ अल्पबहुत्त्वमां मनुष्यथी असंख्यात गुणा अधिका होय.

२५ भुवन ए दंडकमां नथी.

२६ विरहकाल नथी निरंतर उपजे छे.

२७ एकज मिथ्यात्व गुणठाणुं लाभे.

२८ स्पर्शेंद्रिय, कायबल श्वासोच्छ्वास अने आयु, ए चार प्राण होय

२९ संयतीना नारकीनी पेरे आठ भांगा होय.

३० सचित्तादिक त्रणे प्रकारनो आहार लिये.

३१ ओज अने लोमे करी आहार लिये.

३२ समय समय आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थिति पृथिवीकायनी पेरे जाणवी.

३४ सातलाख योनि उपजवानी छे.

३५ त्रणलाख कुलकोडी जाणवी.

३६ एकेन्द्रिय सात ७, अश्व ८, हस्तिरत्न ९, एवं ९ पदवी पामे.

१५ हवे पन्नरमा वायुकायना दंडके छत्रीस द्वार कहे छे–

१ औदारिक, वैक्रिय, तैजस अने कार्मण ए चार शरीर होय.

२ जघन्योत्कृष्ट अवगाहना अंगुलना असंख्यातमा भागे होय.

३ एकज छेवट्टुं संघयण होय.

४ संज्ञा चार अथवा दश होय.

५ हुंडकसंस्थान ध्वजा (पताका) ने आकारे होय.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ कृष्ण, नील अने कापोत ए त्रण लेश्या होय.

८ एक स्पर्शेंद्रियज होय.

९ प्रथमना चार समुद्घात होय.

१० एकज मिथ्यादृष्टि होय.

११ एकज अचक्षुदर्शन होय.

१२ मति अने श्रुत ए बे अज्ञान होय.

१३ औदारिक काययोग, औदारिकमिश्र काययोग, वैक्रियकाययोग, वैक्रियमिश्र काययोग, अने कार्मण काययोग ए पाँच योग होय.

१४ प्रथमना बे अज्ञान अने एक अचक्षुदर्शन, ए त्रण उपयोग होयं.

१५ एक समयमां असंख्याता उपजे.

१६ एक समयमां असंख्याता चवे.

१७ जघन्यथी अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कुष्टुं त्रण हजार वर्षायु होय.

१८ प्रथमनी चार पर्याप्ति होय.

१९ त्रण चार पांच अथवा छ दिशिनो आहार लिये.

२० दीर्घकालादिकी त्रणे संज्ञा रहित होय.

२१ तेउकायनी पेरे नव दंडकने विषे जाय.

२२ पांच स्थावर, त्रण विकलेंद्रिय, पंचेंद्रियतिर्यंच अने

मनुष्य ए दशदंडकवाला जीवो एमां आवी उपजे.
२३ वेदद्वारे एक नपुंसक वेद होय.
२४ अल्पबहुत्त्वद्वारमां अप्काय थकी वायुकायिया जीव अधिक छे.
२५ ए दंडके भवन नथी.
२६ विरहकाल पण नथी.
२७ एकज मिथ्यात्व गुणठांणुं लाभे.
२८ तेउकायनी पेरे चार प्राण होय.
२९ नारकीनी पेरे संयतीना आठ भांगा होय.
३० सचित्तादिक त्रण प्रकारनो आहार लिये.
३१ ओज अने लोमे करी आहार लिये.
३२ समय समय आहारनी इच्छा उपजे.
३३ कायस्थिति पृथिवीकायनी पेरे जाणवी.
३४ सात लाख जीवायोनि छे.
३५ बारलाख कुलकोडी जांणवी.
३६ तेउकायनी पेरे ९ पदवी पामे.

१६ हवे सोलमा वनस्पतिकायना दंडके छत्रीस द्वार कहे छे–

१ औदारिक, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.
२ जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो भाग उत्कृष्टी एक-हजार योजन अधिक प्रमाण शरीरनी अवगाहना जाणवी.
३ एकज छेवट्टुं संघयण होय.
४ संज्ञा चार अथवा दश होय.
५ हुंडकसंस्थान नाना प्रकारना आकारनुं जाणवुं.
६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.
७ कृष्ण, नील, कापोत अने तेजो ए चार लेश्या अपर्याप्ताने होय अने पर्याप्ताने पहेली त्रण लेश्या होय.
८ एक स्पर्शेंद्रियज होय.
९ प्रथमना त्रण समुद्घात होय.

१० एकज मिथ्यादृष्टि होय.
११ एकज अचक्षुदर्शन होय.
१२ मति अने श्रुत ए बे अज्ञान होय.
१३ औदारिक काययोग, औदारिकमिश्र काययोग अने कार्मणकाययोग, ए त्रण योग होय.
१४ तेउकायनी पेरे त्रण उपयोग होय.
१५ एक समयमां अनंता जीव उपजे.
१६ एक समयमां अनंता जीव चवे.
१७ जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्ट दशहजार वर्षायु होय.
१८ प्रथमनी चार पर्याप्ति होय.
१९ त्रण चार पांच अथवा छः दिशिनो आहार लिये.
२० दीर्घकालादिक संज्ञा रहित होय.
२१ पांच स्थावरना, त्रण विकलेंद्रियना एक तिर्यंच पंचेंद्रियनो अने एक मनुष्यनो ए रीते दश दंडकने विषे जई उपजे.
२२ नारकी वर्जीने बाकी त्रेवीस दंडकवाळा जीवो, ए दंडकमां आवी उपजे.
२३ एक नपुंसक वेद होय.
२४ अल्पबहुत्त्वमां वायुकायथी वनस्पतिकायिया जीव अधिक छे.
२५ भवनद्वार आश्रयी–भवन नथी.
२६ विरहद्वारमां–विरहकाळ नथी.
२७ एकज मिथ्यात्त्व गुणठाणुं लाभे.
२८ तेउकायनी पेरे चार प्राण होय.
२९ संयतीना आठभेद नारकीनी पेरे होय.
३० सचित्तादिक त्रण प्रकारनो आहार लिये.
३१ ओज अने लोमे करी आहार लिये.
३२ समय समय आहारनी इच्छा उपजे.
३३ कायस्थिति–प्रत्येकवनस्पति आश्रयी असंख्याती उत्सर्प्पिणी अवसर्प्पिणी काळनी होय अने अनंतकाय आश्रयी अनंती उत्सर्प्पिणी अवसर्प्पिणीनी होय.
३४ प्रत्येक वनस्पतिनी दशलाख अने साधारणनी चौदलाख मळी चोवीस लाख जीवा योनी छे.
३५ अट्ठावीसलाख कुलकोडी जाणवी.
३६ पृथ्वीकायनी पेरे १९ पदवी पामे.

१७ हवे सत्तरमा बे इंद्रियना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे—

१ औदारिक, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.

२ अवगाहना जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्टी बार योजन होय.

३ एकज छेवट्ठुं संघयण होय.

४ संज्ञा चार अथवा दश होय.

५ एकज हुंडकसंस्थान जाणवुं.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ कृष्ण, नील अने कापोत ए त्रण लेश्या होय.

८ स्पर्शेंद्रिय अने रसेंद्रिय, ए बे इंद्रिय होय.

९ प्रथमना त्रण समुद्घात होय.

१० सम्यक् अने मिथ्या, ए बे दृष्टि होय.

११ एकज अचक्षुदर्शन होय.

१२ अपर्याप्तावस्थायें कोईएकने मति अने श्रुत ए बे ज्ञान होय, अने एज बे अज्ञान पण होय, तथा पर्याप्तावस्थायें तो बे अज्ञानज होय.

१३ औदारिककाययोग, औदारिकमिश्रकाययोग, कार्मणकाययोग अने असत्याऽमृषा वचनयोग, ए चार योग होय.

१४ कोइएक अपर्याप्ताने प्रथमना बे ज्ञान, बे अज्ञान अने अचक्षुदर्शन, ए पांच उपयोग होय, अने पर्याप्ताने बे ज्ञान न होय माटे त्रणज उपयोग होय.

१५ एक समयमां जघन्य एक, बे, त्रण, जीव उपजे अने उत्कृष्टथी संख्याता अथवा असंख्याता जीव आवी उपजे.

१६ उपजवानी पेरे मरण पण जाणी लेवुं.

१७ आयुष्य आश्रयी—जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्टथी बार वर्षनो आयु होय.

१८ मनः पर्याप्ति वर्जीने पांच पर्याप्ति होय.

१९ छः दिशिनो आहार लिये.
२० एक हितोपदेशिकी संज्ञा होय.
२१ वनस्पतिनी पेरे दश दंडकमां जई उपजे.
२२ दश दंडकना जीव एमां आवी उपजे.
२३ एक नपुंसक वेद होय.
२४ अल्पबहुत्त्वमां पंचेंद्रिय तिर्यंच थकी बे इंद्रिय जीव अधिक होय.
२५ भवन नथी.
२६ जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो एक मुहूर्त्त विरह-काल होय.
२७ एमां मिथ्यात्त्व अने सास्वादन ए बे गुणठाणां लाभे.
२८ स्पर्शेंद्रिय, रसेंद्रिय, वचनबल, कायबल, स्वासोच्छ्वास अने आयु, ए छः प्राण होय.
२९ संयतीना आठ भेद नारकीनी पेरे.
३० सचित्तादिक त्रणे प्रकारनो आहार लीये.
३१ ओजादिक त्रणे प्रकारे आहार करे.
३२ जघन्य एक समय अने उत्कृष्टथी अंतर्मुहुर्त्ते आ-हारनी इच्छा उपजे.
३३ कायस्थिति संख्याता वर्षनी जाणवी.
३४ बे लाख योनि जाणवी.
३५ सात लाख कुलकोडी जाणवी.
३६ पदवी आश्रयी–ते इंन्द्रियनी पेरे १८ पदवी पामे.

१८ हवे अढारमां तेइंद्रियना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे—

१ औदारिक, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.
२ जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्टी त्रण गाउनी अवगाहना होय.
३ एकज छेवट्ठुं संघयण होय.
४ संज्ञा चार अथवा दश होय.
५ एकज हुंडकसंस्थान जाणवुं.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.
७ कृष्ण, नील, अने कापोत ए त्रण लेश्या होय.
८ स्पर्शेंद्रिय रसेंद्रिय अने घ्राणेंद्रिय ए त्रण इंद्रियों होय.
९ प्रथमना त्रण समुद्घात होय.
१० सम्यक् अने मिथ्या ए बे दृष्टि होय.
११ एकज अचक्षुदर्शन होय.
१२ ज्ञान द्वींद्रियनी पेरे जाणी लेवुं.
१३ औदारिककाययोग. औदारिकमिश्रकाययोग, कार्मणकाययोग अने असत्यामृषा वचनयोग ए चार योग होय.
१४ द्वींद्रियनी पेरे उपयोग जाणवा.
१५ द्वींद्रियनी पेरे उपपात जाणवो.
१६ उपपातनी पेरे चवन पण जाणवुं.
१७ जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्टुं ओगणपचास दिवसायु जाणवुं.
१८ मनःपर्याप्ति वर्जीने पांचपर्याप्ति होय.
१९ छः दिशिनो आहार लिये.
२० एक हितोपदेशिकी संज्ञा होय.
२१ वनस्पतिनी पेरे दशदंडकमां जई उपजे.
२२ दशदंडकवाळा जीवो एमां आवी उपजे.
२३ एक नपुंसक वेद होय.
२४ अल्पबहुत्त्वमां बेइंद्रिय थकी तेइंद्रिय जीव अधिक छे.
२५ एने भवन नथी.
२६ जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो एक मुहूर्त्त विरहकाल होय.
२७ प्रथमना बे गुणठाणा लाभे.
२८ स्पर्शेंद्रिय, रसेंद्रिय, घ्राणेंद्रिय, वचनवल, कायबल, श्वासोछ्वास अने आयु ए सात प्राण होय.
२९ संयतीना आठ भंग नारकीनी पेरे.
३० सचित्तादिक त्रणे प्रकारनो आहार लीये.
३१ ओजादिक त्रणे प्रकारे आहार करे.

३२ जघन्य एक समय अने उत्कृष्टथी एक अंतर्मुहूर्त्ते आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थिति संख्याता दिवसनी जाणवी.

३४ बे लाख योनी छे.

३५ आठ लाख कुलकोडी जाणवी.

३६ चक्रवर्त्ती १, वासुदेव २, बलदेव ३, तीर्थंकर ४, केवली ५, एवं पांच पदवी विना १८ पदवी पामे.

१९ हवे ओगणीशमां चउरिंद्रियना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे–

१ औदारिक, तैजस, अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.

२ जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्टी चारगाउ नी अवगाहना होय.

३ एकज छेवट्ठुं संघयण होय.

४ संज्ञा चार अथवा दश होय.

५ एकज हुंडकसंस्थान जाणवुं.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ कृष्ण, नील अने कापोत ए त्रण लेश्या होय.

८ स्पर्श, रस, घ्राणने चक्षु ए चार इंद्रियों होय.

९ प्रथमना त्रण समुद्घात होय.

१० सम्यक् अने मिथ्या ए बे दृष्टि होय.

११ चक्षु ने अचक्षु, ए बे दर्शन होय.

१२ ज्ञान, द्वींद्रियनी पेरे जांणी लेवुं.

१३ औदारिककाययोग, औदारिकमिश्रकाययोग, कार्मणकाययोग अने असत्यामृषा वचनयोग ए चार योग होय.

१४ अपर्याप्ता लगे कोइकने प्रथमना बे ज्ञान, बे अज्ञान अने बे दर्शन ए छः उपयोग होय अने पर्याप्ताने प्रथमना बे ज्ञान विना चार उपयोग होय.

१५ द्विंद्रियनी पेरे उपपात जाणवो.

१६ उपपातनी पेरे च्यवन पण जाणवुं.

१७ जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्टुं छः मासनो आयुं.

१८ मनःपर्याप्ति वर्जीने पांच पर्याप्ति होय.

१९ छःदिशिनो आहार लिये.

२० एक हितोपदेशिकी संज्ञा होय.

२१ वनस्पतिनी पेरे दश दंडक मां जाय.

२२ एमा दश दंडकवाला जीवों आवी उपजे.

२३ एक नपुंसक वेद होय.

२४ अल्पबहुत्त्वमां ज्योतिषी देवों थकी चउरिंद्रियजीव अधिक छे.

२५ भवन नथी.

२६ जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो एक मुहूर्त्त विरहकाल होय.

२७ प्रथमना बेज गुणठाणा लाभे.

२८ स्पर्शेंद्रिय, रसेंद्रिय घ्राणेंद्रिय चक्षुरिंद्रिय बचनबल, कायबल, श्वासोछ्वास अने आयु ए आठप्राण होय.

२९ संयतीना आठभंग नारकीनी पेरे होय.

३० सचित्तादिक त्रणे प्रकारनो आहार करे.

३१ ओजादिक त्रणे प्रकारे आहार लीये.

३२ जघन्य एक समय अने उत्कृष्ट एक अंतर्मुहूर्त्ते आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थिति संख्याता मासनी जांणवी.

३४ बे लाख योनी छे.

३५ नव लाख कुलकोड़ी जांणवी.

३६ पदवी आश्रयी—तेइन्द्रिय ना दंडक नी पेरे १८ पदवी पामे.

२० हवे वीशमां पञ्चेन्द्रियातिर्यञ्चना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे–

१ समूर्च्छिम ने विषे औदारिक, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय तथा गर्भज ने विषे औदारिक, वैक्रिय तैजस अने कार्मण ए चार शरीर होय.

२ जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्टो एक हजार योजन शरीर तेमां गर्भज जलचरनुं हजारयोजननुं, स्थलचरनुं छगाउ, खेचरनु धनुष्यपृथक्त्व, उरःपरिसर्पनुं हजारयोजन अने भुजपरिसर्पनुं गाउपृथक्त्व तेमज उत्तरवैक्रियशरीर करे, तो नवशेयोजन प्रमाण जाणवुं तथा समूर्च्छिममां जलचरनुं एक हजार योजन, स्थलचरनुं गाउ पृथक्त्व, खेचरनुं धनुष्य पृथक्त्व, उरःपरिसर्पनु योजन पृथक्त्व, भुजपरि सर्पनुं गाउ पृथक्त्व जाणवुं.

३ समूर्च्छिमने एकज छेवट्ठुं संघयण होय. अने गर्भजने छे संघयण होय.

४ संज्ञा चार अथवा दश होय.

५ समूर्च्छिमने एक हुंडकसंस्थान अने गर्भजने छे संस्थान होय.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ समूर्च्छिमने प्रथमनी त्रण लेश्या होय अने गर्भजने छे लेश्या होय.

८ इंद्रिय पांचे होय.

९ समुर्च्छिमने प्रथमना त्रण समुद्घात होय अने गर्भजने पांच समुद्घात होय.

१० सम्यक्त्वादिक त्रण दृष्टि होय.

११ चक्षुदर्शन, अचक्षुदर्शन अने अवधिदर्शन ए त्रण दर्शन होय.

१२ प्रथमना त्रण ज्ञान अने त्रण अज्ञान मली छः ज्ञान होय.

१३ समूर्च्छिमने औदारिककाययोग, औदारिक मिश्र

कायथोग, कार्मणकाययोग, अने असत्यामृषा वचनयोग ए चार योग होय तथा गर्भजने मनना चार, वचनना चार, अने औदारिककाययोग औदारिकमिश्रकाययोग, वैक्रियकाययोग, वैक्रियमिश्रकाययोग कार्मणकाययोग ए तेर योग होय.

१४ समर्च्छिममां कोइ एकने अपर्याप्तावस्थायें चउरिंद्रियनी पेरे छः उपयोग होय अने पर्याप्तावस्थायें चार होय ने गर्भजने नारकीनी पेरे नव उपयोग होय.

१५ द्वींद्रियनी पेरे उपपात जांणवुं.

१६ उपपातनी पेरे चवन जाणवुं.

१७ जघन्य अंतर्मुहूर्त्त आयु होय अने उत्कृष्टुं त्रण पल्योपमायुं होय तेमां गर्भज तिर्यंचनुं आयु आ प्रमाणे छे—

१ जलचरनुं पूर्वकोटि वर्षायु जाणवुं.

२ खेचरनुं पल्योपमनो असंख्यतमो भाग.

३ स्थलचरनुं त्रण पल्योपमायु.

४ उरःपरिसर्पनुं पूर्वकोटि वर्षायु.

५ भुजपरिसर्पनुं पूर्वकोडी वर्षायु.

(समूर्च्छिम पंचेंद्रियतिर्यंचनुं आयु कहे छे.)

१ जलचरनुं पूर्वकोडि वर्षायुं.

२ स्थलचरनुं चौराशीहजार वर्षायु.

३ खेचरनुं बहोंत्तरहजार वर्षायु.

४ उरः परिसर्पनुं पूर्वकोडी वर्षायु.

५ भुजपरिसर्पनुं पूर्वकोडी वर्षायु.

१८ समूर्च्छिमने मनःपर्याप्ति वर्जीने बाकीनी पांच पर्याप्ति होय अने गर्भजने छः पर्याप्ति होय.

१९ छ दिशिनो आहार लीये.

२० दीर्घकालादिक त्रणे संज्ञा होय.

२१ समर्च्छिमतिर्यंच तो एक ज्योतिषी तथा बीजा वैमानिक, ए बे दंडक वर्जीने बाकीना बावीस दंडकमां जई उपजे अने गर्भजतिर्यंच तो चोवीस दंडकमां जई उपजे.

२२ समूर्च्छिममां दश दंडकवाला जीवो आवी उपजे अने गर्भजमां चोवीशे दंडकना जीवो आवी उपजे.

२३ समूर्च्छिमने एक नपुंसक वेद होय अने गर्भजने त्रणे वेद होय.

२४ अल्पबहुत्त्वमां चउरिंद्रिय जीव थकी पंचेंद्रियतिर्यंच जीव अधिक छे.

२५ भवन नथी.

२६ समूर्च्छिमने जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो चोवीश मुहूर्त्त तथा गर्भजने जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो बार मुहूर्त्त विरहकाल जाणवो.

२७ समूर्च्छिममां प्रथमनां बे गुणठाणा लाभे अने गर्भजमां प्रथमनां पांच गुणठाणा लाभे.

२८ समूर्च्छिमने मनाविना नव प्राण होय अने गर्भजने दशे प्राण होय.

२९ समूर्च्छिममां संयतीना आठभंग नारकीनी पेरे होय अने गर्भजमां संयती तथा असंयता संयती ए बे भंग होय.

३० सचित्तादिक त्रण प्रकारनो आहार करे.

३१ ओजादिक त्रणे प्रकारे आहार लीये.

३२ समूर्च्छिमने जघन्य एक समय अने उत्कृष्टथी एक अंतर्मुहूर्त्त तथा गर्भजने जघन्य एक अन्तर्मूहूर्त्त, उत्कृष्टथी छठभक्ते आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थिति सात आठ भवनी जाणवी.

३४ चार लाख योनि जाणवी.

३५ साडीत्रेपनलाख कुल कोडी जाणवी.

३६ पदवीद्वारमां तीर्थंकर १, चक्रवर्ती २, बलदेव ३, वासुदेव ४, आ चार विना १९ पदवी पामे.

२१ हवे एकवीशमां मनुष्यना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे.

१ समूर्च्छिमने औदारिक तैजस अने कार्मण, ए त्रण शरीर होय अने गर्भजने पांचे शरीर होय.

२ जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्टी त्रण गाउनी अवगाहना.

३ समूर्च्छिमने एक छेवट्टुं संघयण होय अने गर्भजने छे संघयण होय.

४ संज्ञा चार, दश, अने शोल होय.

५ समूर्च्छिमने एक हुंडकसंस्थान अने गर्भजने छे संस्थान होय.

६ केवली अने क्षीणमोही विना बाकीना सर्व मनुष्यने चारे कषाय होय.

७ गर्भजने छ लेश्या अने समूर्च्छिमने प्रथमनी त्रण लेश्या होय.

८ इंद्रियो पांच होय.

९ समूर्च्छिमने प्रथमना त्रण समुद्घात होय अने गर्भजने साते समुद्घात होय.

१० सम्यक्त्वादिक त्रण दृष्टि होय.

११ चक्षुआदिक चारे दर्शन होय.

१२ गर्भजने पांच ज्ञान अने त्रण अज्ञान ए आठ ज्ञान लाभे अने समूर्च्छिमने प्रथमनां बे ज्ञान अने बे अज्ञान होय.

१३ समूर्च्छिमने औदारिक काययोग, औदारिकमिश्र-काययोग अने कार्मणकाययोग ए त्रण योग होय अने गर्भजने पन्नरे योग होय.

१४ समूर्च्छिमने प्रथमना बे ज्ञान अने प्रथमना बे दर्शन ए चार उपयोग होय अने गर्भजने बार उपयोग होय.

१५ समूर्च्छिमने विषे एक समयमां असंख्यात जीव उपजे ते सर्व मिथ्यादृष्टि जाणवा अने गर्भजने

विषे जघन्यथी एक, बे, त्रण, तथा उत्कृष्टा संख्याता उपजे तेमां समकिती अने मिथ्यादृष्टि बेइ जाणवा.

१६ उपजवानी पेरे च्यवन पण जाणवुं.

१७ जघन्य अंतर्मुहूर्त्त अने उत्कृष्टुं त्रण पल्योपमायु जाणवुं.

१८ समूर्च्छिमने प्रथमनी चार पर्याप्ति अने गर्भजने छे पर्याप्ति होय.

१९ छे दिशिनो आहार लीये.

२० दीर्घकालादिक त्रणे संज्ञा होय.

२१ समूर्च्छिम मरीने वनस्पतिनी पेरें दश दंडकमां जाय अने गर्भज मरी चोवीशे दंडकमां जाय.

२२ समूर्च्छिममां पृथिवी, अप, वनस्पति त्रण विकलेंद्रिय, तिर्यंच अने मनुष्य, ए आठ दंडकवाला जीवो आवी उपजे अने गर्भजमां तो तेउ अने वाउ ए बे दंडक वर्जीने शेष बावीश दंडकना जीवो आवी उपजे.

२३ समूर्च्छिमने एक नपुंसकवेद होय, अने गर्भजने त्रण वेद होय.

२४ अल्पबहुत्वमां गर्भज मनुष्य संख्याये सर्व दंडक थकी स्वल्प छे.

२५ एमनां भवन नथी.

२६ विरहकाल तिर्यंच पंचेंद्रियनी पेरे छे.

२७ समूर्च्छिममां एकज मिथ्यात्व गुणठाणुं लाभे अने गर्भजमां चउदे गुणठाणा लाभे.

२८ समूर्च्छिमने मनोबल अने वचनबल विना आठ अथवा सात प्राण होय अने गर्भजने दशे प्राण होय.

२९ समूर्च्छिमने संयतीना आठ भंग नारकीनी पेरे होय अने गर्भजने विषे संयतीना चोवीश भंग सर्व प्रकारे लाभे.

३० सचित्तादिक त्रणे प्रकारनो आहार करे.

३१ ओजादिक त्रणे प्रकारे आहार लीये.

३२ समूर्च्छिमने जघन्य एक समय अने उत्कृष्टथी एक अंतर्मुहूर्त्ते अने गर्भजने जघन्य एक अंतर्मुहूर्त्ते अने उत्कृष्टथी अट्ठमभक्ते आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थिति सात आठ भवनी जाणवी.

३४ चउदे लाख योनि जाणवी.

३५ बार लाख कुलकोडी जाणवी.

३६ तिर्यंचनी पेरें १९ पदवी पामे।

२२ हवे बावीशमां व्यन्तरदेवोना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे.

१ वैक्रिय, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.

२ उपजतां जघन्यथी अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्टी सात हाथनी अवगाहना होय तथा उत्तर वैक्रिय करे तो जघन्यथी अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्ट एक लाख जोजन जाणवो.

३ संघयण रहित होय.

४ संज्ञा चार, दश, शोल होय.

५ एक समचतुरस्र संस्थान जाणवुं.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ तेजो पर्यंत प्रथमनी चार लेश्या होय.

८ पांचे इंद्रिय होय.

९ प्रथमना पांच समुद्घात होय.

१० सम्यक्त्वादिक त्रणे दृष्टि होय.

११ प्रथमना त्रण दर्शन होय.

१२ ज्ञानद्वारमां प्रथमना त्रण ज्ञान, त्रण अज्ञान मली छ होय.

१३ मनना चार वचनना चार तथा वैक्रियकाययोग, वैक्रियमिश्रकाययोग अने कार्मणकाययोग ए अगीयार योग होय.

१४ नारकीनी पेरे नव उपयोग होय.

१५ एक समये जघन्यथी एक, बे, त्रण, अने उत्कृष्टा संख्याता असंख्याता उपजे.

१६ उपपातनी पेरे च्यवन पण जाणवुं.

१७ जघन्य दशहजार वर्ष अने उत्कृष्टुं एकपल्योपमायु जाणवुं.

१८ पर्याप्ति छः होय परंतु भाषा अने मन साथे उपजे माटे पांच पर्याप्ति पण कहिये.

१९ छ दिशिनो आहार लीये.

२० एक दीर्घकालिकी संज्ञा होय.

२१ पृथिवी अप् वनस्पति, तिर्यंचपंचेंद्रिय अने मनुष्य ए पाँच दंडकमां जई उपजे.

२२ गर्भज तिर्यंच अने गर्भज मनुष्य ए बे दंडकवाला जीवो एमां आवी उपजे.

२३ पुरुष अने स्त्री ए बे वेद होय.

२४ अल्पबहुत्त्वमां जलचर पंचेंद्रिय तिर्यंचिणी थकी ए जीव संख्यातगुणा छे अथवा नारकी थकी अधिक छे.

२५ एमना भवन असंख्याता छे.

२६ जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो चोवीशमुहूर्त्त विरहकाळ जाणवो.

२७ प्रथमना चारे गुणठाणा लाभे.

२८ प्राण आश्रयी दशे प्राण होय.

२९ संयतीना आठ भंग त्रीजे प्रकारे लाभे.

३० एकज अचिताहार लीये.

३१ ओज अने लोमे करी आहार करे.

३२ दशहजार वर्षायु वालाने चोथभक्ते आहारनी इच्छा उपजे अने पल्योपमायुवालाने दिवस पृथक्त्वे आहारनी इच्छा उपजे.

३३ कायस्थिति भवस्थिति जेटली जाणवी ए मरीने फरी देवगतीमां न उपजे.

३४ चारे निकायनी चार लाख योनि जाणवी.

३५ कुलकोडी पण चार निकायनी २६ लाख जाणवी.

३६ पदवीद्वारमां भवनपतिनी परे २१ पदवी पामे.

२३ हवे तेवीशमां ज्योतिषी देवोना दंडके छत्रीश द्वार कहे छे.

१ वैक्रिय, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.

२ जघन्य तथा उत्कृष्टी अवगाहना व्यंतर देवोनी पेरे जाणवी.

३ संघयण रहित असंघयणी छे.

४ संज्ञा चार, दश, शोल, होय.

५ एक समचतुरस्र संस्थान जाणवुं.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ एकज तेजो लेश्या होय.

८ पांचे इंद्रियो होय.

९ प्रथमना पांच समुद्घात होय.

१० सम्यक्त्वादिक त्रण दृष्टि होय.

११ चक्षुरादि त्रण दर्शन होय.

१२ प्रथमना त्रण ज्ञान अने त्रण अज्ञान होय.

१३ व्यंतरनी पेरे अगियार योग होय.

१४ नारकीनी पेरे नव उपयोग होय.

१५ व्यंतरदेवोनी पेरे उपपात जाणवो.

१६ उपपातनी पेरे चवन पण जाणवुं.

१७ जघन्य एक पल्योपमनो आठमो भाग अने उत्कृष्टुं एक पल्योपम एक लाख वर्ष अधिक एटलुं आयु जाणवुं.

१८ पर्याप्ति छ होय परंतु भाषा अने मन साथे लेतां पांच पर्याप्ति पण कहिये.

१९ छः दिशिनो आहार लीये.

२० एक दीर्घकालिकी संज्ञा होय.

२१ व्यन्तरनी पेरे पांच दंडकमां जई उपजे.

२२ व्यंतरनी पेरे बे दंडकना जीवो एमां आवी उपजे.

२३ पुरुषवेद अने स्त्रीवेद ए बे वेद होय.

२४ अल्पबहुत्त्वमां व्यंतरीक देवो थकी ज्योतिषी देवो अधिक छे.

२५ एमना भवन असंख्याता छे.

२६ जघन्य एक समय अने उत्कृष्टो चोवीश मुहूर्त्त पर्यंत विरहकाल जाणवो.

२७ प्रथमना चारे गुणठाणां लाभे.

२८ एमने दश प्राण होय.

२९ संयतीना आठ भंग त्रीजे प्रकारे लाभे.

३० एकज अचित्ताहार लीये.

३१ ओज अने लोमे करी आहार करे.

३२ जघन्योत्कृष्ट दिवस पृथक्त्वे आहारनी इच्छा उपजे.

३३ ज्योतिषी मरी फरी ज्योतिषी न थाय.

३४ योनिद्वार भवनपतिनी परे जाणवुं.

३५ कुल कोडीद्वार पण भवनपतीना जेम समजवुं.

३६ व्यन्तरनी परे ज्योतिषीमां पण २१ पदवी पामे.

२४ चोवीशमां वैमानिकदेवोना दंडके पाँत्रीस द्वार कहे छे—

१ वैक्रिय, तैजस अने कार्मण ए त्रण शरीर होय.

२ जघन्य अंगुलनो असंख्यातमो भाग अने उत्कृष्टी सात हाथनी अवगाहना तथा उत्तर वैक्रिय शरीर करे तो जघन्य अंगुलनो संख्यातमो भाग अने उत्कृष्ट लाख जोजन सुधी ते बारमां देवलोक सुधीना करे उपरांतना देवों न करे.

३ संघयणरहित असंघयणी छे.

४ संज्ञा चार, दश, सोल, होय.

५ एकज समचतुरस्र संस्थान जाणवुं.

६ क्रोधादिक चारे कषाय होय.

७ तेजो पद्म अने शुक्ल ए त्रण लेश्या होय.

८ इंद्रियद्वार आश्रयी पांचे इंद्रिय होय.

९ प्रथमनां पांच समुद्घात होय.

१० सम्यक्त्वादिक त्रणे दृष्टि होय.

११ चक्षुरादि त्रण दर्शन होय.
१२ प्रथमना त्रण ज्ञान त्रण अज्ञान होय.
१३ व्यंतरनी पेरे अगीयार योग होय.
१४ बार देवलोक अने नव ग्रैवेयकना देवोने विषे नारकीनी पेरे नव उपयोग होय अने पाँच अनुत्तर विमानना देवो बद्धा सम्यकदृष्टि छे माटे तेमने तो प्रथमना त्रण ज्ञान अने त्रण दर्शन मली छ उपयोग होय.
१५ जघन्यथी एक समयमां एक बे त्रण उपजे अने उत्कृष्टथी तो आठमां देवलोक पर्यंत संख्याता असंख्याता पण उपजे परंतु नवमां देवलोकथी मांडीने सर्वार्थ सिद्धनामा पांचमा अनुत्तर विमान पर्यंत संख्याताज उपजे. कारण के त्यां मात्र मनुष्यमांथीज आवी उपजे छे अने फरी चवे तेवारे पण मनुष्यमांज जाय बीजे क्याहीं न जाय.
१६ उपपातनी पेरे चवन पण जाणी लेवुं.
१७ जघन्य एक पल्योपम अने उत्कृष्ट तेत्रीश सागरोपमायु जाणवुं.
१८ छः पर्याप्ति होय पण भाषा अने मन ए बे पर्याप्ति साथेज उपजे तेथी पांच पर्याप्ति पण कहिये.
१९ छः दिशिनो आहार लीये.
२० एक दीर्घकालिकी संज्ञा होय.
२१ पहेला अने बीजा देवलोकना देवो मरीने पृथिवी कायनी पेरे पांच दंडकमां जई उपजे अने त्रीजाथी आठमा सुधी छ देवलोकना देवो गर्भज तीर्यंच अने गर्भज मनुष्यमां आवी उपजे.
२२ आठमा देवलोक सुधी गर्भज तिर्यंच अने गर्भज मनुष्य ए बे दंडकना जीवो जाय अने उपरान्तना देवलोकमा तो गर्भज मनुष्यज आवी उपजे.
२३ पहेला अने बीजा देवलोकने विषे पुरुष तथा स्त्री ए बे वेद होय अने उपरांतना देवोमां एकज पुरुष वेद होय.

२४ अल्पबहुत्त्वमां बादरअग्नि कायियाजीवो थकी वैमानिक देवो अधिक छे.

२५ भवन चोरासी लाख सत्याणुं हजार अने त्रेवीस (८४९७०२३) छे, पाथड़ा ६२ छे.

२६ जघन्य सर्व स्थानके एक समय अने उत्कृष्टो पल्योपमनो संख्यातमो भाग विरहकाल जाणवो तिहां जुदे जुदे स्थानके उत्कृष्टो विरहकाल आ प्रमाणे—

पहेला बीजा देवलोके चोवीश मुहूर्त्त.

त्रीजा देवलोके नव दिवस वीस मुहूर्त्त.

चोथा देवलोके बार दिवस दस मुहूर्त्त.

पांचमा देवलोके साड़ाबावीश दिवस.

छट्टा देवलोके पीस्तालीश दिवस.

सातमा देवलोके एंसी दिवस.

आठमा देवलोके एकसो दिवस.

नवमा तथा दशमां देवलोके संख्याता महिनानो विरहकाल जाणवो.

अगीआरमां तथा बारमां देवलोके संख्याता वर्षनो विरहकाल जाणवो.

ग्रैवेयकना पहेला त्रिकने विषे संख्याता सेंकड़ा वर्षनो विरहकाल जाणवो.

बीजा मध्यम ते वचला त्रिकने विषे संख्याता हजार वर्षनुं विरह जाणवो.

त्रीजा उपरना त्रिकने विषे संख्याता लाख वर्षनो विरहकाल छे.

विजयादि चार अनुत्तर विमाने पल्योपमनो असंख्यातमो भाग विरहकाल जाणवो.

पांचमां सर्वार्थसिद्ध विमाने पल्योपमनो संख्यातमो भाग विरहकाल छे.

२७ गुणठाणा द्वार आश्री बे भेद छे.

१ बार देवलोक अने नव ग्रैवेयकना देवोमां प्रथमनां चारे गुणठाणां लाभे.

२ पांच अनुत्तर विमानना सर्व देवोमां एकज चोथुं गुणठाणुं लाभे.

२८ वैमानिक देवोमां दशे प्राण होय.

२९ संयतीना आठ बोल त्रीजा प्रकारे लाभे.

३० एकज अचित आहार लीये.

३१ ओज अने लोमे करी आहार करे.

३२ आहारनी इच्छा आ प्रमाणे उपजे—

१ एक पल्योपमायुवाला देवोने बे दिवसथी मांडीने नव दिवस पर्यंत आहारनी इच्छा उपजे.

२ जेनो एक सागरोपमायु होय तेने एकहजार वर्षे आहारनी इच्छा उपजे.

३ एक सागरोपम उपरांत जेटला सागरोपमनुं आयु होय, तेटला हजार वर्षे आहारनी इच्छा उपजे.

४ सर्वार्थसिद्ध विमाने तेत्रीश सागरोपमायु छे माटे तेने तेत्रीशहजार वर्षे आहारनी इच्छा उपजे.

३३ वैमानिक देवोनी कायस्थिति तो एमनी भवस्थिति जेटली जाणवी फरी वैमानिकमां उपजता नथी.

३४ चारे निकायना देवोनी चारलाख योनि छे.

३५ चारे निकायना देवो सबंधि तेरे दंडकमां छव्वीस लाख कुलकोडी जाणवी.

३६ पहेला अने बीजा देवलोक सुधीना देवोमांथी आव्या २३ पदवी पामे, त्रीजा देवलोकथी आठमा देवलोक पर्यन्तना देवोमांथी आव्या एकेन्द्रिय ७ विना १६ पदवी पामे, नवमा देवलोकथी मांडी नवग्रैवेयकना देवोमांथी आव्या. एकेन्द्रिय ७ अश्वरत्न ८ हस्तिरत्न ९ आ नव विना १४ पदवी पामे, पांच अनुत्तर विमानमांथी आव्या चक्रवर्ती १, बलदेव २, तीर्थंकर ३, केवली ४, साधु ५, श्रावक ६, मंडलीक ७, सम्यक्त्वदृष्टि ८, ए आठ पदवी पामे.

ए रीते चोवीश दंडक माहेला प्रत्येक दंडकने विषे छत्रीश २ द्वारनो विचार संक्षेपथी समाप्त थयो।

सूचीपत्र के अलावे नइ पुस्तके इस मुजब छपी।

चतुर्विंशति दंडकविचार—इसमें चोवीश दंडकों पर छत्रीशद्वार उतारे गये हैं बहुतही शरल पुस्तक द्वारा स्वयंही सीखसक्ते हैं. उत्तम चीकने कागज पर सुन्दर टाइपोमें छपी है. की० ।)

गुणठाणाद्वार—इसमें चउदह गुणठाणा ऊपर चउतीस द्वारोंका विवर्ण दाखिल करने में आया है। और बन्ध—उदय—उदीरणा सत्तागत उत्तर प्रकृतियों अलग अलग बताइ गई हैं। तथा जम्बूद्वीप गत वर्ष क्षेत्र तथा कुलगिरि आदि पदार्थोंका वर्णनयंत्र दाखिल करने में आया है ॥ सुन्दर टाइप, सुन्दर कागजपर छपा है. की० ।)

गायन सुधारस तीसरा भाग—इसमें जिनभक्ति, चैत्यवंदन, स्तवन तथा गुरुभक्ति, चैत्यवंदन, स्तवन तथा नाटक के रागोंमें मनोरंजन पद अत्यन्त सुन्दर दाखिल कीयेगये हैं तथा गजल, कव्वाली, ठूमरी, दादरा, गुरुस्तुतीये वगैरा दाखिल हैं. की० ≈)

श्री विजयराजेन्द्रसूरि महाराजके नाम के साइनबोर्ड—भींतपर चीबकानेके अत्यन्त मनमोहन रंगरंगीले जाड़ कागद पर है. की०)॥

बासाठ्यादि ९७ बोल विचारयंत्र. ‒)